

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, dne 2. avgusta 1932.

Štev. 87.

Minister Mohorič o stanju letošnje žetve in finansiranju njenega izvoza

Beograjska »Politika« je objavila v svoji nedeljski številki izjavo trgovskega ministra Mohoriča o stanju letošnje žetve ter financiranju njenega izvoza. Izjava min. Mohoriča je tem važnejša, ker so se v beograjskem tisku pojavila razna in nasprotna mnenja o stanju letošnje žetve in je šele z izjavo min. Mohoriča ustvarjena potrebna jasnost.

Na prvo vprašanje o sklicanju žitne konference, (o kateri je poročal tudi »Trgovski list«) je dejal min. Mohorič:

»Smatral sem za potrebno, da se mora pred definitivnimi sklepi o letošnjem žitnem režimu vršiti konferenca, na kateri bi bili zastopani vsi krogi, ki so zainteresirani na tem vprašanju. Mnenja sem bil, da morajo prisostvovati konferenci razen producentov, trgovcev, zastopnikov mlinške industrije tudi zastopniki pasivnih krajev in združništvo. Na ta način je bil dosežen cilj, da se na kontradiktorni razpravi razčisti vprašanje: kakšen režim bi najbolje odgovarjal našim prilikam z ozirom na letošnjo žetev, prehrano prebivalstva, našo izvozno politiko in naše obstoječe obveze do tujine.«

»Konferenca sama se je vršila v času, ko je bila žetev v polnem teku in ko je torej imela konferenca polno možnost, da precepi položaj...«

Konferenca je konstatirala, da je zlasti v takó zvanih pasivnih krajih rezultat žetve letos ugoden, v nekaterih krajih celo zelo ugoden in da bodo v znatni meri z njim pokrite potrebe teh krajev. V žitornih krajih pa je pridelek letos mnogo pod povprečjem. Konferenca je bila soglasno tega mnenja, da bomo imeli za notranjo porabo dovolj pšenice in da bo še ostal gotov višek čez domačo potrebo, ki bi se mogel izvoziti. Višina tega viška zavisi od raznih okoliščin, ki se bodo pokazale v prihodnjih mesecih, med drugim tudi od rezultata žetve koruze. Po ocenah, ki so bile povedane, bo naš izvozni višek verjetno pokrtil one potrebe, za katere obstoječe preferencialni dogovori s Avstrijo in Češko-slovaško.

Toda sam obstoj viška še ne pomeni, da ga bomo tudi mogli izvesti, ker je bila večina konference mnenja, da se bodo z ozirom na dosedanje rezultate žetve v naši zemlji ravnale cene na notranjem trgu po uvoznih pariteti, torej nad svetovno pariteto ter bi bil vsled tega mogoč izvoz le z intervencijo, to je, da bi se dražje nabavljena pšenica v državi prodajala po nižji ceni v tujino. Brez ozira na to, pa trgovci izvozniki zahtevajo, da se uvede režim svobodne trgovine tudi za izvoz, čeprav istčasno napovedujejo, da se bodo morale iste količine, ki jih bomo eventualno v jeseni izvozili, na spomlad zopet uvoziti.«

Na vprašanje, kakšno je njegovo mnenje o svobodni trgovini, je odgovoril minister Mohorič:

»Jaz sam sem od nekaj zastopal stališče, da mora sodelovati v izvozni trgovini, tudi če je reglementirana ali kontrolirana, zasebna inicijativa ter da se izkoristijo vse zveze ter ves trgovski kapital in aparat, ki nam je sploh na razpolago. V načelu zastopam to stališče tudi sedaj, in zato je moje prizadevanje v tem, da se najde prava oblika, da bo mogla tudi pri nepovoljnem rezultatu žetve sodelovati zasebna trgovina pri izvozu pšenice in moke. Ne smemo pa pozabiti, da smo v tem pogledu do gotove mere vezani po obstoječih preferencialnih dogovorih s tujino. Zato je potrebno, da še nadalje obstoji za izvoz pšenice osrednje mesto in organ, vsekakor pa vsaj za promet z onimi državami, s katerimi smo v preferencialnem odnosu. Po mojem mnenju pa to nikakor ne preprečuje, da se najde prikladen način, da v izvoznem poslu sodelujejo tudi zasebne tvrdke in jaz sem v ta namen tudi že sondiral teren. Takoj pa moram pripomniti, da odziv ni bil

velik, kar je z ozirom na riskantnost posla in na nestalne prilike v naši izvozni trgovini čisto razumljivo.«

Financiranje izvoza.

Ker je z ozirom na obstoječe kreditne razmere in stanje na denarnem trgu, ko tudi vsled zadolženosti našega kmeta eno najvažnejših vprašanj, kako zagotoviti sredstva za finansiranje žetve, sem smatral že v začetku junija za svojo dolžnost, da dosežem otvoritev potrebnega sezonskega

kredita pri Narodni banki. Z zadovoljstvom morem izjaviti, da je tej zahtevi ustrezno. Zahtevan je bil kredit od 150 milijonov dinarjev, od katerega je prvi obrok v znesku 25 milijonov že stavljen na razpolago. Razven tega nam je zagotovljen s pomočjo zvez, ki jih ima naše Izvozno društvo v tujini, lombardni kredit na blago v znesku do 100 milijonov dinarjev. Zato upam, da bomo mogli s temi sredstvi premagati prvi naval na žitna tržišča, s katerim se mora to leto računati vsled slabega stanja kmeta.«

Koncem svoje izjave je minister Mohorič še enkrat povdaril, da se vprašanje žitnega izvoza zelo resno proučuje, kar kaže tudi njegovo prizadevanje, da se pravočasno zagotove potrebna finančna sredstva.

Enoletni moratorij za naše dolgove v Franciji

Lep uspeh finančnega ministra dr. Djordjevića

Vsled brisanja nemških reparacij je prišla naša država v največje finančne težkoče in jasno je bilo, da brez občutnega oškodovanja lastnega gospodarstva ne bi mogla Jugoslavija v polni meri zadostiti vsem svojim zunanjim obveznostim. Moratoriju za remiške reparacije je moral slediti tudi moratorij za naša plačila v tujini! To se je sedaj tudi v veliki meri zgodilo in v posebni izjavi novinarjem je fin. minister dr. Djordjević podrobneje poročal o uspehih svojega pariškega potovanja. Iz njegove izjave posnemamo:

Na sestanku s predsednikom franc. vlade g. Herriotom ter na mnogih drugih sestankih s fin. ministrom Germain-Martinom, zastopniki franc. Narodne banke in drugimi merodajnimi osebnostmi iz franc. finančnega sveta je dr. Djordjević obširno razložil finančno stanje Jugoslavije in zlasti z ozirom na naša plačila v tujini. Ekspozice dr. Djordjevića so povsod ugodno sprejeli in rezultat nato sledečih konferenc

je bil, da nam je dovolila francoska vlada moratorij od 15. oktobra tega leta pa do 15. oktobra prihodnjega leta za vsa naša plačila. V vsem se nam olajšajo plačila Franciji do srede prihodnjega leta za okroglo 630 milijonov Din, pri čemur pa niso všteti vojni dolgovi, za katere so vnešeni v državni proračun potrebni krediti. S tem ne bo samo znatno zmanjšan odtok deviz, temveč je doseženo tudi veliko proračunsko olajšanje.

Poleg tega pa je fin. minister dr. Djordjević sprožil tudi vprašanje zboljšanja trgovinskih odnosov med Francijo in Jugoslavijo, zlasti povečanja našega izvoza lesa in živine v Francijo. Tudi v tem pogledu je našel na polno razumevanje in naša vlada ima izdelati podroben načrt, kako bi se povečal izvoz našega lesa in naše živine v Francijo. Svojo izjavo je zaključil fin. minister z zagotovilom, da bo mogla sedaj Narodna banka izdatneje zadostiti deviznim potrebam našega gospodarstva.

ZAŠČITA DOMAČEGA DELA PRI JAVNIH DOBAVAH

Minister za trgovino in industrijo gospod Ivan Mohorič se je s posebnim pismom od 17. junija obrnil na finančnega ministra zaradi zaščite domače industrije pri javnih nabavkah. To pismo je bilo sedaj v prepisu dostavljeno vsem državnim in samoupravnim oblastem in je finančni minister v zvezi s tem odredil, da državne in samoupravne ustanove ne smejo vnesti v pogoje za javne nabavke znamko, žig, patent, firmo ali slično označbo kakovosti blaga, za katero je razpisana nabava. S takimi pogoji se ne sme izključevati možnost udeležbe domačih producentov za enako ali slično blago na licitacijah. Vežanje pogojev na posamezne znamke ali tvrdke je šlo večinoma v korist inozemske industrije na škodo domače. V cilju zaščite domače delavnosti se v bodoče dopušča taka praksa samo v primeru, če je absolutno neobhodno, da se nabavi blago specialne kakovosti dotične industrije.

* * *

EKSKURZIJA ČEŠKOSLOVAŠKIH GOSPODARSTVENIKOV PO JUGOSLAVIJI

Oficijelno ekskurzijo svojih članov v Jugoslavijo priredi Češkoslovaška trgovska in obrtniška stranka od 3. do 16. septembra t. l. Ekskurzije se bo udeležilo okrog 300 članov stranke, vsi samo mali trgovci in obrtniki, ki žele ob tej priložnosti stopiti v zvezo z našimi producenti posebno onih predmetov, ki se izvažajo v CSR. V Ljubljano prispo 4. septembra ob 8. uri dopoldne. Po sprejemu v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo si ogledajo jesenski Ljubljanski velesejem, popoldne pa znamenitosti mesta in gospodarske ustanove. Ob 18. uri istega dne se odpeljejo v Zagreb. Pripravimo se, da bo ta skupina iz bratske CSR tudi pri nas najgostoljubneje sprejeta.

NOVA PUBLIKACIJA ZAVODA ZA POSPEŠEVANJE ZUNANJE TRGOVINE

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je začel s 1. julijem t. l. izdati svoj »Bulletin d'informations économiques«, ki bo od 1. avgusta t. l. dalje izhajal tudi v nemškem jeziku. Dostavljal se bo vsem inozemskim važnejšim listom in strokovnemu časopisju, gospodarskim ustanovam in gospodarstvenikom.

V tem »Bulletin-u«, ki bo imel rubriko o ponudbi našega blaga, bodo brezplačno uvrščene ponudbe naših izvoznikov, a interese, ki se bodo javili, bodo dovedeni v zvezo z dotičnim ponudnikom.

Priporočamo našim podjetjem, da to rubriko kar največ izkoristijo in se v tej zadevi obračajo naravnost na omenjeni Zavod.

* * *

IZPLAČEVANJE VLOG PRI PRVI HRVATSKI ŠTEDIONICI.

Vsled nejasne stilizacije v našem zadnjem poročilu, omenjamo še enkrat, da se bodo zaenkrat izplačevale stare vloge, ki ne prekašajo 5000 Din in sicer po stanju z dne 23. aprila v višini do 20 odstotkov. Vlagatelji bodo lahko dvignili prvih 10% od 1. avgusta dalje, drugih 10% pa po 15. septembru. — Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd«, je bila bilanca I. hrv. štedionice za prvo leto 1932 aktivna za približno 5 milijonov dinarjev in je zato gotovo, da bo mogla štedionica polagoma poravnati vse svoje obveznosti.

* * *

ZLATE REZERVE ZDRUŽENIH DRŽAV SEV. AMERIKE

so znašale po uradnih podatkih dne 20. julija 3.952.000.000 dolarjev, to je za 942 milijonov dolarjev več, kakor mora znašati po zakonu kovinska podloga.

Bolgarska konkurenca našim pridelkom

(Poročilo z Dunaja)

Razumljivo je, ako pišemo o ogrski konkurenci našemu izvozu zemeljskih pridelkov v vse severne dežele. Zato sem prepričan, da so naši poljedelci in izvozniki z zadovoljstvom čitali moj članek pred osmimi dnevi, in isto tako sem prepričan, da nisem dosti novega povedal takim izvoznikom, ki so vredni tega imena. V obče vsem izvoznikom pa bi priporočal, da si vsebino tistega mojega članka dobro zapomnijo in se po njem ravnajo.

Manj razumljivo pa utegne biti marsikomu pri nas, ako danes pišem o nevarni konkurenci iz — Bolgarske. In vendar je bolgarski izvoz že danes prav nevaren tekmeč, posebno: grozdja, orehov in — češpelj, da celo češpelj, ki so veliko desetletij bile v vsej srednji Evropi brez konkurence.

V Bolgariji so začeli po vojni jako intenzivno gojiti tisto vrsto grozdja, ki je našemu smederevskemu najbolj podobno, samo da je nekoliko trpežnejše, da toliko bolje prenaša transportne štrapance. Po zunanem licu pa je povsem podobno našemu najlepšemu grozdju, ki je v severnih deželah že kakih 50 let dobro znano in priljubljeno. Kdo ne pozna v Avstriji in Nemčiji — Semendria-Trauben? Že pred 40 in več leti so prihajali z Dunaja in iz Berlina trgovci v Smederevo, pripeljali so seboj iz sosednje Ogerske izrjene ljudi za pakovanje in nalaganje, kupovali so tam grozdje in sami ga odpošiljali. Od njih so se po malem naučili domačini in potem tudi sami pošiljali. Toda žal treba javno ugotoviti, — da se pa tega posla niso doslej prav nič naučili.

Bulgari imajo torej dandanes na razpolago za izvoz prav velike množine tistega lepega belega grozdja, ki po kakovosti tekmuje z našim smederevskim (posebno pa enakemu grozdju iz okrožja Arandjelovac, v Selu Banja je velika Venčačka Zadruga, ki ima ogromne kleti) po načinu pakovanja in razpošiljanja pa so Bulgari daleč pred nami. Rekel sem že, da je tisto bulgarsko grozdje povsem podobno našemu, ali je trpežnejše za daljše vožnje po železnici. Vrhu tega imajo Bulgari na razpolago že tiste moderne vagonne, o katerih sem govoril v svojem poročilu, tako da ga morejo tovariti do 10.000 kg na pripravne police do stropa vagona. Koški se komaj dotikajo drug drugega, nikdar pa niso koški drug vrh drugega. O kakem poškodovanju, zmečkanju itd., tu ni govora. — Koški so vsi enaki, takozvani nemški Steigen ali po beogradsko: štajgini. Za izvoz tega blaga določene tvrdke so urejene po italijanskem velikopoteznem načinu, kajti one imajo privilegij, da morejo računati na ogromen izvoz, torej morejo ves svoj aparat urediti v največjih dimenzijah, ergo je — najcenejši.

Dokler so morali Bulgari voziti svoje pridelke do Donave (Ruščuk) in od tam preko Rumunije in Ogrske na Dunaj, v Prago, Berlin itd., takrat je bilo tekmovanje z našim blagom težavna reč. Toda že nekaj let je dovoljen prevoz po naši državi, in od takrat je pričelo naravnost nevarno tekmovanje z našim izvozom. Konstatujem: bulgarski izvozniki so na višku zahtev te obrti, in imajo od strani države vse predpogoje za nevarno tekmo z nami.

Drugi sovražnik našemu izvozu napram bolgarskemu je — valuta, je mali lev napram našemu dinarju. Čim slabša je denarna edinica, toliko lože tekmuje v trgovini z ostalimi valutami. Za bulgarsko grozdje prejmejo izvozniki toliko levov, da morejo z lahkoto zadovoljiti svoje kmete, to pomeni, da imajo bulgarski izvozniki nižje nakupne cene nego naši. — Zato sem videl na Dunaju, v Pragi, v Berlinu vedno isto prakso: da so pri enakih razmerah na trgih bulgarski izvozniki že izborno izhajali takrat, ko so naši izgubljali ogromne vsote. Tako morejo Bulgari izhajati in pošiljati blago v tuje kraje tudi takrat, ko morajo

naši — prenehati. Pri istih cenah so Bulgari delali lepe dobičke, dočim so naši imeli občutne izgube. Še pred tremi leti je na Dunaju nosilo zvoncec »Semendria-Traube«, imelo je naše vedno vsaj za 20 grošev višjo ceno, lani pa so že dajali prednost bulgarskemu, ker jim to dalje časa vzdrži, naše jim je pa predelikatno. Ako pojde tako dalje, utegne prav kmalu bulgarsko grozdje naše povsem izpodrinuti. Proti tej nevarnosti mora priti pomoč tudi od strani države v tem smislu, da preskrbi praktične vagone, enake bulgarskim, — in da izvoz omeji samo na nekoliko zares sposobnih izvoznih tvrdk. In ako ostane pri sistemu izvoznih premij, naj daje premije če na grozdje, ne šele pozneje na vino. Praksa je namreč pokazala, da naj je bila cena za naše grozdje še tako nizka, je bila še vedno boljša nego za — vino iz istega kvantuma grozolja... Lansko leto smo imeli na Dunaju take slučaje: Prejemali so naši izvozniki za grozdje neto nad dva dinarja, a to jim je bilo premalo, tako da so nehali pošiljati. Kaj se je zgodilo? Pozneje niti za vino niso prejeli po dva dinarja!

Za sveže češplje je bila Jugoslavija doslej edina dobaviteljica za Avstrijo, Češko, Nemčijo. Že par let pa vidimo tudi velike pošiljave iz Bulgarije. Češplje so nemavado debele in okusa so istega, kakor češplje tam okoli Jagodine in Krusovca; skratka: konkurenca prav nevarna. Bulgari imajo češpelj čedalje več, glede pakovanja in drugačnih pogojev pa so že vsaj na taki stopnji kakor pri nas tam kje v Brčku ali Bosanskem Šamcu, kjer se že veliko desetletij pečajo s tem izvozom. Za češplje pa rabijo tudi običajne vagone, samo koške imajo drugačne. Novi koški so brez pokrovca, tako da ni nikdar nevarnosti zaradi pritiska pokrovca na blago. Koški so malo širji, zato nižji, — vogalni klini, okoli katerih je zbit košek, imajo nožico kake 4 prste višjo, katere ošpičen podaljšek pada točno v luknje na vrhu klina spodnjega koška. Tako morejo nalagati

koške v vagone brez polic od dna do vrha, ne da se koški mečkajo drug drugega in ne da se morejo koški prekucniti v vagonu med vožnjo. — Bulgarske češplje so doslej vedno lepše prenašale transportne težave nego naše. In kar je čudno je to: bulgarske češplje prihajajo na severne trge tudi še potem, ko naših že več ni. In navadno so prav takrat cene boljše.

Bulgarska je nevaren tekmeč tudi za — orehe. V Jugoslaviji je bolj po malem orehov z mehko lupino, imamo več kostnjakov ali vsaj napol kostnjakov. Hud konkurent nam je Rumunija, ali zadnja leta tudi Bulgarija. Značilno je morebiti to, da so najbolj cenjeni naši orehi iz Leskovca tam dol pod Nišem, torej ob bulgarski meji. Za orehe iz Leskovca dunajskim veletržcem niti vzorca ni treba, tako so na dobrem glasu. Drugi kraj za orehe je tam okoli Višegrada ob železnici Sarajevo-Beograd preko Užice in Čačka. — Izvoz naših orehov v Avstrijo, Češko in Nemčijo propada, napreduje pa izvoz iz Bulgarije. Sicer je ta izvoz sam na sebi čedalje slabši.

Bili so časi, ko je za češplje, grozdje in orehe prihajalo v našo državo ogromnih vsot tujega denarja. Zato bi bilo treba obrachati vso pozornost tuji konkurenci, ki sem jo zadnjič opisal iz Ogrske in danes iz Bulgarije. To moramo storiti toliko skrbneje, ker je tudi konkurenca Italije, za grozdje tudi Grške in Španije, čedalje intenzivnejša. Kar zmore pa Bulgarija, to zmoremo tudi mi, samo dobre volje in vse pozornosti je treba. S starokopitnostjo proč, pa naj bo ta pri obdelovanju, pri obiranju in spravljanju pridelkov, pri shranjevanju, pri pakovanju in razpošiljanju. Pridobitve tujih naprednih dežel treba vse skrbno izkoristiti. — Na eno pa morajo biti naši pridelovalci pripravljene: na take cene, kakršne so prejemali še pred par leti, ne smejo več upati. Vse okrog nas nam napoveduje boj, in ako hočemo ta boj vzdržati, moramo biti konkurenčni tudi v cenah. A. G.—k.

OPOZORILO PRED NEZANESLJIVO TVRDKO

Več domačih tvrdk je prosilo kr. poslaništvo v Kairu, da jim da informacije o tvrdki Yougo-Import v Aleksandriji, Boulevard Saad Zagloul 38, ker niso mogle priti do poravnave svojih terjatev. Po dobljenih zanesljivih poročilih opozarjamo zato ponovno vse domače tvrdke, da ne sklepajo z gori navedeno tvrdko v Aleksandriji nikakih poslov. Tvrdka nima niti kapitala, niti trgovskih zvez, niti podružnic v Kairu, Beyrutu in Palestini, kakor to baje navaja v svojih dopisih. Tvrdke, ki iščejo zveze s poslovnimi krogi v Egiptu, naj pišejo Poslaništvu kr. Jugoslavije v Kairu.

Oto.rhino-laryngolog

Dr. Drago Švajger
Ljubljana

Beethovnova ulica št. 2

zopet redno ordinira od 10—12 in 3—4
Telefon št. 32-19 Telefon št. 32-19

Ljubljanska borza

Točaj 1. avgusta 1932.	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2269.87	2281.23
Berlin 100 M	1335.62	1346.42
Bruselj 100 belg	782.67	786.61
Budimpešta 100 pengö ..	—	—
Curij 100 fr.	1097.35	1102.85
London 1 funt	197.54	199.14
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev ..	5619.75	5648.01
Pariz 100 fr.	220.90	222.02
Praga 100 kron	166.78	167.64
Stockholm 100 šved. kr.	—	—
Trst 100 lir	286.69	289.09

Medic-Zankl laneno olje, firnež, vse vrste lakov ter emajlno-lakaste in oljnate barve.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Razstave in sejmi

UMETNIŠKA RAZSTAVA NA JESEN-SKEM VELESEJMU V LJUBLJANI OD 3. DO 12. SEPTEMBRA 1932.

(Zena v slov. umetnosti)

Umetnike, ki so se prijavili za to razstavo prosimo, da najkasneje do 20. avgusta pošljejo svoja dela na upravo vele-sejma, kjer jih bo sprejemna komisija pregledala ter odobrila ali zavrnila. Slike, kater ne bodo sprejete, se vrnejo avtorjem.

Ponovno opozarjamo gg. umetnike, da pošljejo tudi fotografije slik, ki bi prišle v poštev za reprodukcijo, ker bo izšla po možnosti cela serija ženskih portretjev in slik v reprodukciji in je v interesu posameznika, da je v tej seriji zastopan.

Po svetu

Omejitev produkcije v nemški bombaževi industriji je nespremenjeno podaljšana do 12. septembra. Če se do tedaj kupčija nemškega bombaževega predilništva ne bo povzila, bodo omejitve še poostri.

Za organizacijo in propagando prodaje brazilske kave so ustanovili v Rio de Janeiro družbo, ki bo stopila v kupčijske zveze z Avstralijo, Vzhodno Azijo in z Evropo brez Anglije.

Mednarodna konferenca celuloze, sklicana v Stockholmu v svrhu nadaljnje splošne omejitve produkcije, je preložena na začetek septembra.

Število poravnalnih postopanj v Češko-slovaški je naraslo od 351 v maju na 386 v juniju (lani 370 in 398); konkurzov je bilo v juniju 131 (lani 93).

Western Union Telegraph Co v Newyorku je dosegla v prvem letošnjem polletju le še 17.000 dol. čistega dobička proti 4.320.000 dol. še v lanski prvi polovici, kaj šele proti prej.

Sladkorna konferenca v Ostende je bila preložena na jesen. Do tedaj naj izdela Kuba definitivne predloge. Vse je nekam mistično.

Gradba svetovnega trgovskega brodovja v drugem letošnjem četrtletju je navedena s ca 1 milijonom ton: Velika Britanija in Irska 280.000, Italija 180.000, U. S. A. 160.000, Francija 130.000, Nemčija 100.000, Švedska 90.000 brutoregisteron itd.

Perzijska vlada je sklenila anuliranje dogovorov iz leta 1901, po katerih so dovoljene družbi Anglo Persian Oil vrtalne koncesije v Perziji za dobo 60 let.

Vlada Latvije je zvišala dosedanje carinske postavke za celo vrsto blaga za 50 do 300 odstotkov, tako za žito, ladje, premog, stroje in tkanine. Obenem je odpravila uvozne kontingente za več blagovnih vrst.

Železniške vozne v Grčiji bodo zvišane za 10 do 16 odstotkov. Manj bodo zvišane vozne onih prog, ki trpijo vsled avtobusne konkurence.

Za avstrijske zvezne železnice je bilo v Lausanne postavljeno načelo, naj po možnosti krijejo svoj deficit iz lastnih dohodkov; dokler pa obstojijo sedanje devizne in potovalnoprometne ovire, naj država izenači njih deficit, in sicer zmeraj po preteku vsakega meseca.

Ogrska družba umetnih gnojil Hungaria je prodala v Nemčijo za 1.500.000 pengö svojih zalog. Spričo ogromnih zalog nemškega kalija se to nekam čudno sliši.

Tri največja poljska železna podjetja (topilnice) so dobila od države toliko državnih naročil, da imajo do novembra dosti dela.

Jugoslov. Vacuum Oil Comp. v Zagrebu izkazuje za preteklo leto 2.800.000 Din čistega dobička ob 48 milijonski glavnici.

Pridelek Ogrske se je vsled rje in velike vročine v zadnjem času poslabšal; še pred dvema mesecema so cenili pridelek pšenice na 18 milijonov meterskih stotov, sedaj ga cenijo na 16.550.000 stotov. Nasprotno so se pa izgledi rženega pridelka nekoliko zboljšali.

Med Rusijo in Nemčijo se je po poročilih iz Pariza sklenil dogovor o fiksnih dobavah ruskega petroleja za Nemčijo proti odpisu ruskega kupčijskega dolga v Nemčiji. Rusi te vesti energično dementirajo, in so najbrž ravno zato resnične.

Bemberg d. d. poroča, da je letos produkcija umetne svile prvič padla, in sicer za 20 odstotkov. Mislijo, da je globinska točka sedaj dosežena.

Glede predvojnih dolgov Bolgarije so se v Parizu zedinili na nekakšen delni motorij za šest mesecev.

ZELEZNA INDUSTRIJA RUSIJE

Kakor poročamo na drugem mestu, ruska železna industrija še ni tam, kjer bi danes morala po načrtu biti, vendar se je pa v zadnjem času prav zelo razvila. Sedaj so dali v promet drugi veliki plavž z 326 m². V prvem letošnjem polletju je producirala Rusija tri milijone ton litega železa proti dvema milijonoma ton v prvem polletju l. 1929. Produkcija jekla je znašala 2.900.000 ton proti 2.400.000, produkcija premoga 33 milijonov ton proti 19.300.000. V železni industriji je Rusija sedaj na prvem mestu v Evropi in na drugem sploh, za U. S. A.; v premogovni produkciji je Rusija v Evropi na tretjem mestu.

DRUŽENJE FRANCOSKE EKSPORTNE INDUSTRIJE

Pod predsedstvom bivšega francoskega trgovskega ministra Le Trouquère-a je bila ustanovljena v Parizu Francoska zveza eksportne industrije, ki ji pripadajo vsi merodajni zastopniki francoske trgovine in industrije. Naloga in cilj te zveze je, da deluje za odpravo sedaj obstoječih carinskih ovir ter da pospešuje gospodarske odnose med posameznimi deželami z direktnimi pogajanjimi mednarodnih industrijskih panog.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna **Dr. G. Piccoli** Ljubljana, Dunajska c. 6

VELIKE TOBAČNE PRODAJE BOLGARIJE

Inozemski interesi so dospeli v večjem številu v Sofijo, da izvršijo tobačne nakupe. Doslej je bilo prevzetih že 19 milijonov kg tobaka, in jih je na razpolago še 12 milijonov. Močen interesent je Poljska, ki pa kupuje potom izmenjave železniških tračnic za bolgarski tobak. Tudi zastopniki ogrske in nemške industrije so prišli v Sofijo, da se pogajajo c izmenjavi nemških in ogrskih industrijskih predmetov za bolgarski tobak. Poleg Bolgarov razvijajo sedaj tudi Turki veliko energijo v prodaji tobaka.

Tvrdba
Singerjevi šivaini stroji
se je preselila
v Gajevo ulico št. 3, poleg nebotičnika

ZRAČNA ZVEZA BEOGRAD—BERLIN

Te dni otvorjeno neposredno zračno zvezo med imenovanimi mestoma oskrbujejo aeroplani nemške zračne družbe »Luft-hansa«. Vožnja traja sedem ur; prihodnje leto bodo pa vstavili hitrejše aeroplane, in bo trajala vožnja samo štiri ure. Aeroplani odhajajo iz Beograda ob petkih in nedeljah ob 12. uri in pridejo v Berlin ob 19.10. Ob torkih, sredah in četrtkih pa odhajajo ob 11.50 in pridejo v Berlin ob 18.50. Torej je že letos zveza zelo hitra.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Gospodje trgovci! Ponudite Dr. Pirčevo sladno kavo Vašim odjemalcem

Mariborski teden

Prvi jugoslovanski velesejem sadja, in sadežev v Mariboru.

Slov. Gorice zač. avgusta.

Z velikim veseljem smo čitali v zadnjem »Trgovskem listu« v poročilu za »Mariborski teden« tudi nasvet za prireditelje razstave sadja in sadežev, ki naj se pozneje odnosno kar polagoma po dozorevanju v posameznih banovinah izpopolni z razstavo grozdja iz cele države. Razstava naj bi bila obenem sejem in sejem že tudi praktičen temelj za borzo, kakor je tudi že bilo v »Trgovskem listu« nasvetovano.

Ker naj ta sejem kolikor mogoče zastopa vsaj vse večje kraje iz cele države, bi bil to po pravici »Prvi jugoslovanski velesejem sadja in sadežev«.

Odgovoriti pa je na troje vprašanj:

Predvsem: Kraj. Ali je, oziroma kakaj je ravno Maribor najbolj primerno mesto za tako prireditelje. Na to vprašanje nudi Maribor sam najboljši odgovor. In sicer kot nekakšno središče (in kolikor to ni) kot prometno osiše krajev, ki že od preje negujejo najboljše sadje (gotove vrste), katero že dolgo uživa takorekoč svetovni sloves (in bi ga še bolj, če bi tudi izvozniki naše sadje razpečavali kot naše).

S tem v zvezi je že rešeno tudi drugo vprašanje. Namreč, ravno Maribor je radi omenjenega slovesa že davno znan inozemskim interesentom za sadje (in svoj-

čas tudi za vinske specialitete: Pekrčan, Ljutomerčan itd.). Sedanja bližina državne meje to privlačnost še bolj pospešuje, zlasti odkar se je na bližnji postaji Pesnica ustanovilo glavno nalagališče vsega sadja iz naših gor.

Takih prednosti nima nobeno drugo mesto v Jugoslaviji. Ta prednost pa se še čimdalje bolj pospešuje z načrti, kakor jih tudi ne goji nobeno drugo mesto v Jugoslaviji.

Preostane še tretje vprašanje: Kdo naj prevzame vodstvo cele prireditve in pa kje (v katerem lokalni) naj se ista vrši. O tem vprašanju je treba razmišljati. Seveda ne predolgo, ker čas hiti, sezija za sadje in grozdje je takorekoč že tu.

Kar se da že med tem napraviti ali pripraviti, bi bilo to-le:

Kakor je »Trgovski list« že ponovno in pravilno opozarjal, moramo s tem računati, da si pravzaprav šele ustanovimo soliden, trden domači trg, sploh domačo uporabo za sadje in grozdje. Na tem so zainteresirani prav vsi trgovci iz cele Jugoslavije in seveda (celo v prvi vrsti) vsi sadjerejci in vinogradniki. In ta trgovina je sedaj še edina, ki vsaj z veliko sigurnostjo obeta postati za vse plodonosna. Zato se izplača, da temu načrtu posvetimo prav vso posebno pozornost.

Gospodarska in socialna zakonodaja

(Poroča dr. Adolf Golia)

Poleg davčne zakonodaje ter železniško in carinsko-tarifnih odredb so zakoni, ki urejujejo gospodarska in socialna vprašanja, odločilnega pomena za uspevanje industrijske delavnosti. V tej zavesti smo posvečali vso pozornost aktualnim problemom gospodarske in socialne zakonodaje ter smo intenzivno delovali glede poedinih zakonskih načrtov.

Že na zadnji Glavni skupščini smo poročali, da smo ob sodelovanju odličnih pravnih in tehničnih strokovnjakov izdelali lastne osnutke Zakona o izkoriščanju vodnih sil ter Zakona o elektrotehničnem gospodarstvu. Stremeli smo za tem, da se ne uvedejo časovne omejitve izdanih koncesij, vsaj pa ne prekratke koncesijske dobe. Ko se je načrt Zakona o izkoriščanju vodnih sil koncem leta 1930 obravnaval v Vrhovnem zakonodajnem svetu, smo vsa mero-dajna mesta še enkrat opozorili na naš osnutek ter posebej na naše stvarne predloge glede obsega koncesij za vodne naprave. Uporabili smo vsa sredstva, da preprečimo zakonske odredbe, ki bi razvoj elektrifikacije preje ovirale, nego ga pospeševale. Medtem je bil obravnavan novi zakon o izkoriščanju vodnih sil, ki je stopil dne 10. julija 1931 v veljavo. Dasi-ravno nismo povsem uspeli z našimi predlogi, so se vendar določbe v obsegu in trajanju vodopravnih koncesij napram prvotnemu načrtu znatno ublažile. Zlasti se je v Zakon sprejela določba, da se dovoljenja za vodne naprave, ki oddajajo večji del energije lastnemu industrijskemu podjetju, podeljujejo po izteku koncesijske dobe istim imetnikom s pogoji, ki se za to določijo. Važno je, da varuje novi Zakon vse pravice, katere so si pridobili lastniki vodnih naprav po starih predpisih Omembe vredno je še, da predvideva zakon davčne olajšave za podjetja, ki se na novo ustanovijo, in to za dobo 20 let.

Načrt Zakona o elektrotehničnem gospodarstvu še ni uzakonjen in kolikor nam je znano, tudi še ni predložen Narodni skupščini. O tem zakonskem načrtu so se vršila ponovna posvetovanja v Savezu elektrotehničnih podjetij Kraljevine Jugoslavije v Beogradu. Mi smo ob vsaki nudeči se priliki naglasili, da bi bilo najkoristnejše, ako se naš zakonski osnutek, ki je plod resnega študija in dolgotrajnih posvetovanj strokovnjakov, uzakoni takšen, kakoršen je bil izdelan ter usvojen od vseh vodilnih gospodarskih korporacij Kraljevine. Nadejati se smemo, da se bodo pri uzakonitvi tega zakonskega načrta v večji meri uvaževali naši predlogi, nego se je to zgodilo pri Zakonu o izkoriščanju vodnih sil. Eno glavnih vprašanj, ki naj se reši v tem Zakonu, je ureditev pravice do električnih napeljav preko tujih zemljišč. Ker sedaj takih zakonskih določb nimamo, so nastale elektrotehničnim podjetjem pri izvedbi električnih napeljav v konkretnih primerih znatne težkoče. Po zgledu inozemske zakonodaje smo predvideli v našem zakonskem načrtu posebne vrste pravno institucije, takozvano pravo vođa, ki omogoča napravo električnih napeljav preko tujih zemljišč, ne da bi bila potrebna formalna razlastitev. Tozadevne v vseh podrobnostih izdelane odredbe našega načrta bodo po vsej verjetnosti brez bistvenih sprememb uzakonjene.

Delo na novem rudarskem zakonu traja že več nego 10 let. Rudarsko pravo se prišteva med najtežje pravne materije. Tudi v raznih drugih državah so se posebne komisije skozi dolgo vrsto let bavile s sestavo načrta Rudarskega zakona. Zato je razumljivo, da se tudi pri nas tako važno delo ni moglo izvršiti v kratkem času, zlasti ko gre za zakon, ki je za bodočnost našega gospodarstva posebno pomemben. Mi smo tvorno sodelovali na številnih anketah in konferencah, ki so se bavile z vprašanjem novega rudarskega zakona. Posebej je omeniti, da smo ves čas sodelovali v komisiji za redakcijo rudarskega zakona, ki je delovala v mesecih november 1929 do marca 1930 v Ministrstvu za šume in rude ter izdelala povsem nov zakonski načrt, ki je upošteval potrebe rudarskih podjetij, ne da bi pri tem prezrl javne interese. Ker Kraljevska vlada tega zakonskega načrta ni usvojila, je postavilo Ministrstvo za šume in rude novo komisijo, ki je začela poslovati dne 2. marca 1931 ter je dokončala svoje delo dne 11. marca 1931. Tudi v tej novi komisiji smo ves čas tvorno sodelovali. Rudarski zakoni, ki veljajo na ozemlju predvojne Srbije in Črne gore, se v

osnovnih načelih bistveno razlikujejo od rudarskih zakonov, ki veljajo v ostalih delih države. Dočim se podeljujejo na ozemlju predvojne Srbije in Črne gore samo časovno omejene koncesije za izkoriščanje rud, se priznava po našem rudarskem zakonu neomejena rudniška lastnina in to vsakomur, ki izpopolni zakonite pogoje. V novem rudarskem zakonu naj se uredi to vprašanje enotno za vso Kraljevino. Mi smo se vedno odločno zavzemali v tem smislu, da naj se usvoji za vso Kraljevino načelo svobodnega rudarstva z neomejeno rudniško lastnino. Nasprotno načelo časovno omejenih rudarskih koncesij je pa našlo odločne in uplívne pobornike v rudarskih krogih na ozemlju predvojne Srbije. Zato moramo računati s tem, da se bo v novem zakonu usvojil koncesijski sistem, vendar verjetno z daljšo koncesijsko dobo, nego je predvidena v srbskem in črnogorskem rudarskem zakonu. Drugo važno vprašanje, ki naj se reši v novem rudarskem zakonu enotno za vso Kraljevino, je ureditev rudosledstva. Po vsej verjetnosti bo predvidel novi rudarski zakon samo eno vrsto rudoslednega prava, ki bo dalo imejitelju izključno rudosledno pravico na dodeljenem terenu. Kar se tiče oblike in velikosti rudoslednih prostorov, je skrajni čas, da se odpravi dosedanja brezprimerna razcepljenost dotičnih zakonskih predpisov. Važna naloga novega rudarskega zakona je, da na eni strani onemogoča spekulacijo z rudoslednimi prostori, na drugi strani pa čimbolj zaščiti in podpira stvarno delo solidnih rudarskih podjetnikov. Treba je napraviti konec zlorabam, ki es danes vrše v škodo napredka in razvoja našega rudarstva na ta način, poedine osebe, ki ne nameravajo resno baviti se z rudarstvom, zavzemajo zgolj v spekulativne svrhe obsežne terene, pri čemer izpodrivajo solidne in resne rudarske podjetnike. Predvidoma bo načrt novega rudarskega zakona že v bližnjem času predložen narodnemu predstavništvu radi uzakonitve.

Kot posebno važen dogodek na polju naše gospodarske zakonodaje je omeniti uzakonjenje novega zakona o obrtih, ki je bil obnarodovan dne 9. novembra 1931 ter je stopil dne 9. marca t. l. v veljavo. V splošnem se novi zakon naslanja na obrtno pravo, ki je bilo dosedaj v našem področju v veljavi. Med novimi določbami so zlasti važne določbe IX. poglavja o ugodnostih za pospeševanje domače delavnosti. To poglavje vsebuje izrecne določbe v tem pravcu, da morajo država in javna samoupravna telesa nabavljati rokodelske in industrijske proizvode, ki se v naši državi izdelujejo, redno od domačih rokodelskih in industrijskih podjetij. Zakon posebej določa, kateri proizvodi in katera podjetja se smatrajo kot domača. Te določbe pomenijo veliko pridobitev za vso našo obrtno in industrijsko delavnost. Novi zakon nedvoumno določa, da se inozemski ponudniki smejo pripustiti k licitaciji samo, ako se dotični predmet ne izdelujejo v zadostni količini v naši državi, odnosno ako se licitacije ni udeležilo predpisano število ponudnikov, ali ako so bile ponudbe domačega blaga za preko 10, odnosno za preko 15% dražje od cene na svetovnem trgu z uračunano carino in prevoznimi stroški. Novi zakon o obrtih vsebuje tudi številne določbe socialno-političnega značaja. V mislih imamo določbe o razmerju med delodajalci in pomožnim osebjem ter posebne določbe v trgovskem in drugem višjem pomožnem osebju. Poedine teh določb gredo predaleč. Zlasti so v novem Obrtnem zakonu poedine določbe o pomožnem osebju, ki so veljale po dosedanjih predpisih samo v primeru, ako v službeni pogodbi ni bilo drugače določeno, proglašene za obvezne v tem smislu, da se tudi sporazumno med delavcem, odnosno nameščencem in podjetnikom ne morejo ukinti ali spremeniti. Mi smo že prijavili svoje ugovore in spreminjevalne predloge glede poedinih določb. Kot primer navajamo določbo o obveznem 14-dnevem odpovednem roku, ki za nekatere industrijske stroke, zlasti za gradbena podjetja, praktično ni izvedljiv.

V zvezi z gospodarskimi zakoni naj poročamo o usodi našega ponovno stavljenega predloga glede revizije Zakona o prisilni poravnavi izven stečaja. Spričo številnih zlorab, ki se vrše pri sklepanju poravnave, smo že 17. junija 1931 naslovili na Ministrstvo trgovine in industrije kakor tudi na Ministrstvo pravde predlog, da naj

Pregled osemletnega poslovanja Ljubljanske borze

Prva povojna leta naše državne samostojnosti so podčrtala bitno zaokroženost Slovenije predvsem kot gospodarske celote. Naši gospodarski prvoboriteli so kaj kmalu prišli do prepričanja, da je poleg drugega neobhodno potrebna zlasti gospodarska osamosvojitve, ki pa teži le v zdravi gospodarski discipliniranosti in dobro razviti organiziranosti, katere vrh pa tvori samo popolna borzna institucija. In zgradišče takšne prevažne gospodarske ustanove so si postavili za cilj. Tvegali so prvi korak, ki je pa le napol uspel: Dobljena koncesija ni obsegala deviznega in valutnega trgovanja. Zbog tega je pričela borba za doseg dopolnilne koncesije z istočasno ustanovitvijo Ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani, ki je bila otvorena v gornjih prostorih bivše Filharmonije (na Kongresnem trgu) dne 16. avgusta 1924 — tedaj baš v času, ko je konkurenčni boj že močno razgibal skoro vsa gospodarska poprišča naše mlade države in je zavladala najtežja stagnacija po vsem svetu.

Do pričetka borznega poslovanja so bila — poleg raznih pravilnikov za interno poslovanje — izdelana pravila, kodificirani splošni običaji za trgovanje z vrednotami (efekti) in z blagom (slednji izdelani malo pozneje v posebni knjižici: »Obče uzance Ljubljanske borze za blago in vrednote za trgovanje z blagom«), poleg tega pa je bil izdelan tudi zelo važen pravilnik borznega razsodišča.

Dne 18. avgusta 1924 se je vršil prvi borzni sestanek, na katerem je bil sklenjen prvi blagovni posel v žitu (zaključen 1 vagon merk. ječmena po Din 475— za 100 kg netto franko vagon) in perfekturno prvi zaključek v industrijskih efekti (v delnicah Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvođe po Din 130— za komad).

S tem je bil led že prebit, kajti prvi sklep je najtežji vzgled. Na prvem borznem sestanku (18. avgusta 1924) so bile določene za blago naslednje notice:

	Denar	Blago
Les: Trami monte, franko meja	400	450
Trami, sortirani, franko meja	420	480
Testoni monte, franko meja	670	700
Remeljni monte, franko meja	720	760
Deske 12 mm I. II. III.	790	825
Deske 12 mm I. II.	830	890
Deske 18—60 mm I. II. III.	700	740
Deske 18—60 mm III.	600	620
Oglje: bukovo vilano	118	138
Drva: cepanice (10% okroglic)	31	37
Žito: Pšenica bačka, nova, pariteta Ljubljana	—	433
Pšenica domača, nova	405	—
Pšenica bačka, stara, pariteta Ljubljana	—	447
Pšenica domača, stara	415	—
Koruza zobata	—	325
Oves bački, rešetani	340	375

Ječmen pivovarski, pariteta		
Ljubljana	430	440
Ječmen merkantilni	—	375
Mleviski izdelki: Pšenični otrobi		
debeli, pariteta Ljubljana	—	235
Deželni pridelki: Laneno seme	—	750

Takoj prvi borzni dan so kotirale na Ljubljanski borzi sledeče vrednote:

I. Državne vrednote.

a) Obveznice:

7% investicijsko posojilo iz leta 1921.	
4% konvertirano posojilo iz leta 1895.	
5% monopolno posojilo iz leta 1902	
4½% posojilo iz leta 1906.	
4½% posojilo iz leta 1909.	
5% posojilo iz leta 1913.	
4% obveznice za fin. likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921.	

b) Srečke:

2% loterijsko posojilo iz leta 1881; tobačne srečke iz l. 1888 in 2½% drž. renta za vojno škodo.

II. Delnice.

a) Denarni zavodi:

	Povpraševanje	Ponudba
Celjska posojilnica d. d., Celje	—	—
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana	220	250
Merkantilna banka, Kočevje	—	108
Prva hrv. štedionica, Zagreb	922	930
Slavenska banka d. d. Zagreb	—	—

b) industrijska, trgovska in prometna podjetja:

	Povpraševanje	Ponudba
Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana	150	—
Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana	480	510
Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvođe d. d., Ljubljana	125	130

III. Založnice, zadolžnice, obveznice:

4½% zastavni listi Kranjske dež. banke.
4½% kom. zadolž. Kranjske dež. banke.
4%, 4½% in 6% založnice Prve hrvatske štedionice, Zagreb.
4½% in 6% kom. zadolžnice Prve hrv. štedionice, Zagreb.

Kot že zgoraj omenjeno je bil do začetka borznega poslovanja izdelan pravilnik in končane vse potrebne predpriprave za borzno razsodišče tako, da je skoro istočasno pričelo poslovati tudi »Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani«.

Nadaljevanje sledi.)

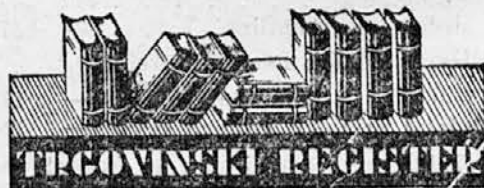
se Zakon o prisilni poravnavi ukine ali pa vsaj revidira v tem smislu, da se povisa najnižja poravnalna kvota od sedanjih 40% na 75% ali vsaj na 60%. Kasneje mo še večkrat ponoviti isto zahtevo. Z ozirom na ta naš predlog je Ministrstvo pravde naprosilo Ministrstvo trgovine in industrije, da zbere mnenja vseh gospodarskih korporacij. Kolikor nam je znano, so se vse gospodarske korporacije izjavile v smislu našega predloga. Mi smatramo, da je bila revizija Zakona o prisilni poravnavi ena najbolj perečih zahtev do naše zakonodaje. Danes je postalo skoraj že pravilo, da nudi vsak prezadolženec samo najnižjo kvoto, ali le malenkost preko najnižje kvote. Pri tem se vrše zlorabe v dveh pravicah. Nekateri prezadolženci nudijo samo najnižjo kvoto, dasiravno bi z ozirom na njihovo stvarno premoženjsko stanje mogli nuditi najvišji odstotek, zanašaje se pri tem na to, da bodo upniki raje sprejeli ponujeno najnižjo kvoto, nego da bi tvegali, da pri dolgotrajnem in dragem konkurznem postopanju izgube še več. Drugi prezadolženci pa spričo prenizko določene najnižje poravnalne kvote odlašajo s predlogom na prisilno poravnavo vse dotlej, dokler se njihovo premoženje toliko ne skrči, da morejo nuditi samo še najnižjo kvoto. Da se zopet vpostavi morala v trgovinskem poslovanju ter se obvarujejo solidni trgovci in podjetniki izgub, katere v sedanjih težavnih časih dvojno težko občutijo, je nujno potrebno, da se v smislu našega predloga ter vzporednih predlogov ostalih gospodarskih korporacij spremeni določba v najnižji poravnalni kvoti ter uzakonijo vse druge določbe, ki so prikladne, da čimbolj onemogočijo brezvestne spekulacije s prisilnimi poravnanimi. Kakor doznavamo, se sedaj v Ministrstvu trgovine in industrije kakor tudi v Ministrstvu pravde resno proučujejo vprašanje revizije zakona o prisilni poravnavi.

Vprašanje revizije naših socialno-političnih zakonov se je baš pred tremi leti premaknilo iz mrtve točke s tem, da je Ministrstvo za socialno politiko formalno pozvalo gospodarske korporacije, da mu predložijo svoje obrazložene predloge k reviziji onih zakonov. Na podlagi izjav gospodarskih korporacij je poverilo Ministrstvo za socialno politiko redakcijo načrta novega Zakona o zavarovanju delavcev posebni uradni komisiji, ki je dokončala svoje delo tekom l. 1930, tako da je razposlalo Ministrstvo meseca decembra 1930 tiskani osnutek novega Zakona gospodarskim korporacijam v izjavo. Novi načrt vsebuje nekatere materialne odredbe, s katerimi se zmanjšuje možnost zlorabe zavarovanja. Tako predvideva načrt tridnevno absolutno karenčno dobo za pravice do bolniške podpore ter razne karenčne roke za dajanje bolniškega zavarovanja, ki gre do preko brezplačne zdravniške pomoči, zdravljen in manjših pomožnih priprav za zdravljenje. Na drugi strani pa načrt ignorira našo glavno zahtevo po reorganizaciji stroja delavskega zavarovanja. Zato smo v naši izjavi, katero smo predložili Ministrstvu za socialno politiko formalno zdravje dne 9. februarja 1931, načrt v celoti odklonili ter skladno s sklepom ankete, ki se je vršila dne 20. januarja 1931 pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, predlagali, da naj se Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu brezpogojno likvidira, ker onemogoča racionalno izvajanje delavskega zavarovanja.

Načrt tega važnega zakona naj bi se pravilno sestavil ob sodelovanju strokovnjakov, neodvisnih od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, zlasti zastopnikov gospodarskih korporacij, ki so imeli priliko praktično spoznati poslovanje naših zavarovalnih zavodov po sedanjem zakonu ter so tudi teoretično poučeni o materiji socialnega zavarovanja. Z decentralizacijo delavskega zavarovanja bi se na eni strani izvajanje zavarovanja izboljšalo, na drugi strani bi se pa na upravnih stroških toliko prištedilo, da bi se lažje mislilo na uvedbo zavarovanja zoper cnenogost, starost in smrt. Dosedanji neugodni poslovni uspehi naših institucij delavskega zavarovanja so najboljši dokaz za to, da je sistem zavarovanja, kakor je ustanovljen v našem zakonu o zavarovanju delavcev iz leta 1922, vseskozi pogrešen. Posamezni zavarovalni zavod nima pravega interesa na neugodnem poslovnem zaključku, ako sme računati s tem, da bodo drugi zavodi prispevali k njegovemu primanjkljaju. Ne more se resno oporekati, da je teritorij banovine dovolj obsežno področje za izvajanje bolniškega in nezgodnega zavarovanja po lastnem avtonomnem nosilcu zavarovanja. V drugih naprednih državah imamo nebroj zavarovalnih zavodov, ki imajo mnogo manjši obseg, pa vendar brezhibno vrše svoje naloge. Mi smo prepričani, da v slučaju, ako bi se izvajalo bolniško zavarovanje v naši banovini samostojno po lastnem avtonomnem zavarovalnem zavodu, ne bi prišlo do tega, da bi se morala povišati prispevna tarifa v dobi najtežje gospodarske krize, kakor se je to zgodilo meseca decembra 1931. Tudi ob tej priliki moramo dvigniti odločen protest proti povišanju prispevne tarife, kateri bi se mogel Osrednji urad za zavarovanje delavcev s pravnim gospodarjenjem brez nadaljnega izogniti. V naravi delavskega zavarovanja leži, da se izvaja ob sodelovanju onih, ki so na pravilnem izvajanju zavarovanja v enaki meri zainteresirani ter skupno nosijo bremena zavarovanja, to je delodajalcev in delavcev. Tako sodelovanje je tudi važno z ozirom na prepotrebno popularizacijo socialnega zavarovanja pri najširših slojih naroda. Neugodni uspehi pri izvajanju zavarovanja so v veliki meri pripisovati baš temu, da zainteresirani nimajo pravega smisla in pravega čuta za zavarovanje, da nimajo prave zavesti, da je v njih lastnem interesu, da se socialno zavarovanje izgradi čim racionalnejše, da se s čim manjšimi bremenimi omogočijo čim višje zavarovalne dajatve, pri tem pa prepreči zlonamerno izkoriščanje zavarovanja. Baš iz teh razlogov so samoupravni organi zavarovanja za izvajanje zavarovanja velikega pomena. Zato se ne bi smelo več dogoditi, da se brez važnega razloga razrešijo samoupravni organi ter poverijo njih posli komisarjem. Medtem je bilo imenovano novo ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ter so bile vzpostavljene tudi samouprave pri posameznih okrožnih uradih. Protestirati smo morali proti temu, da ni industrija našega področja dobila odgovarjajočega zastopstva v upravi vrhovne institucije delavskega zavarovanja.

Kakor smo zaznali, je Ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev na svoji plenarni seji dne 7. t. m. razpravljalo o načelnih vprašanjih reorganizacije delavskega zavarovanja. Pozdravljamo na-

mero, da se preide v nezgodnem zavarovanju od sedanjega sistema kapitalnega kritja k sistemu nakladnega kritja. Baš mi smo že na prvi skupni konferenci gospodarskih korporacij meseca septembra 1922 v Beogradu opozorili na pogrešnost sistema kapitalnega kritja z ozirom na naše ekonomske razmere ter smo že takrat zahtevali preureditev v smeri nakladnega kritja. To važno reformo je pa treba pravilno izvesti. Postoječe premijske rezerve služijo za kritje rentnih izplačil dosedanjim rentnikom, dočim naj se za bodoče rentnike krijejo letna izplačila z naklado, pri čemer bodo potrebne posebne odredbe za izrazito nestalne obrate. Z vsjo odločnostjo moramo protestirati proti zamisli, ki se je obravnavala na omenjeni seji ravnateljstva, da naj se namreč zniža obrestna mera premijske rezerve nezgodnega zavarovanja od sedanjih 6% na 3%. Dejstvo, da se sploh razpravlja o taki zamisli, dokazuje, kako prav smo imeli, ko smo že pred leti izrazili resne pomisleke proti investicijski politiki Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Pri količkah previdnem gospodarjenju je možno doseči 6% obrest. glavnice. Baš po zaslugi našega zastopnika v prejšnjem ravnateljstvu Osrednjega urada se je zvišala obrestna mera od 4½% na 6% ter se je s tem takrat odpravil znaten računski deficit v nezgodni panogi delavskega zavarovanja. Znižanje obrestne mere bi pomenilo nedopusten poseg v imovino nezgodne panoge. S takim ukrepom, ki bi bil istoveten z delno razlastitvijo imovine nezgodnega zavarovanja, bi se v temeljih omajalo zupanje v gospodarstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev z imovino, katere mu je izročena v varstvo in upravljanje.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

Sedež: Mengeš.

Besedilo: Keramični in gradbeni material, L. Battelino & Co. družba z o. z. v Mengšu.

Po sklepu občnega zbora z dne 25. aprila 1931. se je izpremenil odstavek Devetič, po sklepu z dne 13. junija 1932 pa sta se izpremenila odstavka Trinajstič in Stirinajstič družabne pogodbe ter se je družba razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji: Battelino Alojz, pečar v Malem Mengšu 81, Vrhovec Franc, monter v Ljubljani, Bežigrad 18.

Likvidacijska firma: kakor doslej z dostavkom »v likvidaciji«.

Podpis firme: Likvidatorja skupno podpisujeta likvidacijsko firmo.

Izbriše se poslovodja Fellacher Rado in podružnica v Ljubljani.

Likvidatorjema se naroča, da tekom enega meseca izvršita in sodišču izkazeta poziv upnikov v smislu § 91. zakona o družbah z o. z.

Deželno sodišče v Ljubljani.

dne 24. junija 1932.

Firm. 603. — Rg C IV 217/4.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Razno

Holandski in nemški interesenti zvočnega filma so ustanovili v Amsterdamu z glavnico 1.700.000 hol. gold. družbo Internationale Eidophon; v Berlinu bo podružnica z glavnico 400.000 mark.

Konfiskacija vlog v inozemskih vrednotah v Chile je bila vsled protesta Anglije, U. S. A., Francije, Italije in Španije odložena do 1. avgusta; menda bo de facto odložena na nedoločen čas.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 15. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg karbida in 2000 kg cilindrskega olja. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave blank-usnja; do 25. avgusta t. l. glede dobave 50.000 kg pšenične in 20.000 kilogramov ovsene slame ter glede dobave podkev in žebeljev za iste. — Dne 30. avgusta t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Uprave državnih monopolov v Beogradu licitacija glede dobave živil (moka, mast, olje, kava, riž, poper, paprika itd.) ter glede dobave mila in sveč. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenice se bo vršila potom licitacije dne 25. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg cementa. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 400 kg dinamozice. — Dne 4. avgusta t. l. se bo vršila pri Upravi zavoda za izradu vojne odeče v Beogradu licitacija glede dobave 15.800 vreten sukanca; dne 6. avgusta t. l. pa pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave živil (fižol, riž, zdrob, testenine, konzerve, olje). — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«. Kdor dela za svoje glasilo, dela najuspešnejše za koristi svojega stanu in samega sebe.

Irzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 29. julija 1932. je bilo pripeljanih 169 svinj in 1 koza, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 65—100, 7—9 tednov stari 150 do 200, 3—4 mesece 250—300, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 460—500, 1 leto 600—700, 1 kg žive teže 6:50—7:50, 1 kg mrtve teže Din 9—10. — Prodanih je bilo 89 svinj.

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

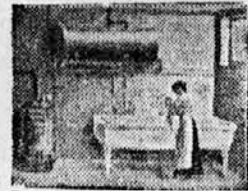
Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Trgovci, čitajte Trgovski list!

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!

KUVERTA
LJUBLJANA
Trgovska 2/Volčjski paki
TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Ustanovljeno leta 1852

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodo- vodov in centralne kurjave. — Naprava strelovodov. — Kopalniške in kloščne naprave

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA C. 8
(PREJ MENRIK KORN)

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklam- ne, časopise, knjige, večbar- vni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČEVA 23
Tel. 25-52, Telegram: Tiskarna Merkur